

23.02.2026

50/00.01.06/202623.02.2026

Heinäveden kunta
Kermanrannantie 7
79700 Heinävesi

Viite Lausuntopyyntö, 16.1.2026

Asia HEINÄVESI, lausunto maisematyöluupahakemuksesta Marinsaaren alueella

Heinäveden kunta pyytää Pohjois-Karjalan alueellisen vastuumuseon lausuntoa Marinsaarella suunnitteilla olevista hakkuista. Toimenpiteet suoritetaan niin kasvatus kuin uudistushakkuuna sekä toimenpiteiden koskiessa lähes koko Marinsaaren aluetta. Saari sijaitsee Heinäveden reitin varrella, reitti huomioidaan hakkuissa jättämällä 50 metrin suojakaista, jolla suoritetaan poimintahakkuut. Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo on tutustunut hankkeeseen ja toteaa saamiensa tietojen perusteella seuraavaa.

Valtakunnallisesti arvokkaan maiseman huomioiminen

Hakkuut sijoittuvat Heinäveden reitin valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA), joka on myös yksi Suomen 27 kansallismaisemasta. Heinäveden reitti muodostaa laajan ja maisemallisesti ainutlaatuisen sisävesireitin, joka on kiinteä osa suomalaista maisemakuvastoa. Alueella yhdistyvät merkittävät liikenne- ja teollisuushistorialliset kokonaisuudet sekä huomattavat luontoarvot. Maisema on suurelta osin luonnontilaista järvimaisemaa, ja ihmisen toiminnan jäljet rajoittuvat pääasiassa historiallisiin kanava-alueisiin sekä pienipiirteisiin kylä- ja viljelymaisemiin.

Kansallismaisemissa tehtävissä metsänkäsittelytoimissa on erityisesti huomioitava alueen maisema-arvot ja niiden säilyminen. Metsän näkyvät muutokset, erityisesti laajat päätehakuualueet, voivat vaikuttaa huomattavasti maisemakuvan hahmottumiseen pitkiltäkin etäisyyksiltä. Erityisen näkyviä muutoksia syntyy lakialueilla, joista aukeaa kaukomaisemaan suuntautuvia näkymiä, ja joille kohdistuvat metsänkäsittelytoimet näkyvät laajalle ympäristöön. Suunniteltu noin 40 hehtaarin avohakkuu muodostaa pahimmillaan laajan ja selvästi erottuvan aukon maisemaan.

Maisema-arvojen turvaamisen näkökulmasta harvennushakkuu on suositeltava vaihtoehto erityisesti niillä alueilla, jotka sijaitsevat näkyvillä paikoilla tai joilla metsän rakenne on tärkeä osa maiseman kokonaisuutta. Harvennushakkuu säilyttää metsän latvuspeitteen ja visuaalisen massan sekä pehmentää muutosta, jolloin vaikutus maisemakuvaan jää huomattavasti vähäisemmäksi. Lakialueille sijoittuvissa metsissä jatkuvapeitteinen tai vähitellen etenevä metsänkäsittely tukee maiseman säilyttämistä ja on valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla usein suositeltavin ratkaisu.

Arkeologisen kulttuuriperinnön huomioiminen metsänkäytössä

Hakattavilla kuvioilla tai niiden läheisyydessä sijaitsee kolme arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, jotka ovat tunnuksella 1000090951 Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin kirjattu havaintokohde Laajalahti 2

sekä tunnuksella 1000090931 kirjattu havaintokohde Majalahti. Kummassakin tapauksessa kyse on Maanmittauslaitokset 5p laserkeilaisaineistosta tunnistetuista, hiilimiiluihin tai tervahautoihin viittaavista kohteista, joita ei kuitenkaan ole toistaiseksi tarkastettu maastossa. Tutkimusten puuttuessa Museolla ei ole tietoa kohteiden tarkoista ominaisuuksista tai laajuudesta. Lisäksi saaren eteläosassa sijaitsee kivikautisen kirveen löytöpaikka, tunnuksella 90040001 muinaisjäänösrekisteriin kirjattu Marinsaari. Esine on löytynyt 1977, mutta myöskään tältä osin ei kohdetta ole tarkastettu kattavasti maastossa, eikä museolla ole tietoa liittyykö esine kivikautiseen asuinpaikkaan vai onko kyse yksittäisestä irtolöydöstä. Lisätietoa Marinsaaren arkeologisen kulttuuriperinnön kohteista on luettavissa osoitteessa <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/>.

Muinaismuistolaki kieltää kaikenlaisen kiinteisiin muinaisjäänöksiin kajoamisen, niiden kaivamisen, peittämisen ja muuttamisen. Lisäksi laki rauhoittaa automaattisesti ja ilman erillisiä viranomaistoimia myös entuudestaan tuntemattomat muinaisjäänökset ja niiden osat kuten tervahautoihin/hiilimiiluihin viittaavat havaintokohteet sekä mahdolliset kivikautiset asuinpaikat. Laki kuitenkin sallii muinaisjäänösalueiden vallitsevan maankäytön, kuten metsätalouden toimenpiteet, mikäli arkeologinen kulttuuriperintö huomioidaan riittävällä tavalla.

Metsänkäytön suunnittelija varmistaa, että kaikki alueella työskentelevät ovat tietoisia saareissa sijaitsevista arkeologista kohteista ja toimivat lain edellyttämällä tavalla. Hakkuukuvioille mahdollisesti yltävät muinaisjäänökset sekä niihin liittyvät rakenteet tulee merkitä maastoon ennen toimien aloittamista. Mikäli korjuutyöt tehdään pimeällä, tulee merkitseminen tehdä heijastavalla nauhalla. Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo avustaa tarvittaessa kohteen tunnistamisessa ja merkinnässä.

Hakkuutyö muinaisjäänösten alueella tulee suorittaa siten, etteivät työkoneiden renkaat tai telaketjut vaurioita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteista. Työ on suositeltavinta kantavan maan aikana, sillä routa ja lumipeite suojaavat muinaisjäänöstä. Muutoin tulee maaperä koneiden ajoreitillä suojata hakkuujätteellä muinaisjäänöksen alueella liikuttaessa. Näkyvien rakenteiden, kuten tervahautojen ja hiilimiilujen kohdalla tulee jättää vähintään kahden metrin varoalue, sillä reunojen ylitse ajaminen vahingoittaa rakenteita. Muinaisjäänöksen alueelle ei tule varastoida puutavaraa. Mahdollinen kantojen nosto, laikutus ja muu maaperään kajoaminen ovat muinaisjäänösalueella niin ikään kiellettyjä.

Yhteyshenkilönne Pohjois-Karjalan alueellisessa vastuumuseossa ovat arkeologi Ville Hakamäki (ville.hakamaki@joensuu.fi , 050 301 8302) sekä intendentti Mikko Westman (mikko.westman@joensuu.fi , 050 305 8408).

Museonjohtaja

Tarja Raninen-Siiskonen

Arkeologi

Ville Hakamäki

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamossa.

JAKELU

Museovirasto
Lupa- ja valvontavirasto